

Ernest **Hemingway** (21. 7. 1899 Oak Park /dnes předměstí Chicaga/, stát Illinois – 2. 7. 1961 Ketchum, stát Idaho)

Americký spisovatel a novinář, představitel moderní realistické prózy.

Ernest Hemingway se narodil jako jedno ze šesti dětí **chicagského lékaře**. Rodiče vytvořili svým dětem kulturně podnětné prostředí se silným **vztahem k volné přírodě a k lovu i rybaření**.

Když se Spojené státy zapojily r. **1917** do **První světové války**, fyzicky zdatný Ernest vstoupil jako **dobrovolník do americké armády**. Byl zařazen k ostraze ambulancí zdravotnických sborů Červeného kříže a bojoval v **severní Itálii** na proslulém horském bojišti kolem řeky Piava, kde Italové společně s Brity, Francouzi a Američany válčili proti rakousko-uherskému vojsku. Při jedné bojové akci byl Hemingway vážně raněn.

Po válce se vrátil do Spojených států a pracoval jako **novinář**. R. 1921 se oženil s Hadley Richardsonovou (1891 – 1979) a r. 1923 se jim narodil syn. S rodinou Hemingway přesídlil na několik let do **Paříže**. Francie byla tehdy hlavním centrem moderní kultury a její uvolněné, svobodomyšlné a invenční prostředí přilákalo k dlouhodobým pobytům řadu mladých Američanů, kteří tak unikali z atmosféry tupé soutěživosti, konzumní morálky a pokryteckého puritánství ve své vlasti. Z Francie Ernest a Hadley podnikali cesty mj. do **Španělska** – hispánská kultura Hemingwayovi natrvalo učarovala.

Kulturní život Američanů v Paříži se soustřeďoval kolem **Gertrude Steinové** (1874 – 1946), Američanky s německými kořeny, která žila ve francouzské metropoli již od r. 1903 se svou intimní partnerkou Alicí Toklasovou a stala se přítelkyní i podporovatelkou mnoha významných moderních výtvarníků, jako byli Paul Cézanne, Henri Matisse, Pablo Picasso nebo Georges Braque.

Steinová vytvořila pojem **Ztracená generace (Lost Generation)**: označovala jím mladé Američany, kteří měli za sebou dramatickou válečnou zkušenost a po návratu domů prožili deziluzi z toho, jak se jim většinová, materialisticky orientovaná společnost odcizila a odmítá je přijmout. Nejvýznamnějším představitelem Ztracené generace se stal právě **Hemingway** (pojem použil v generačním románu **I slunce vychází**, 1926), dále sem bývá řazen **Francis Scott Fitzgerald** aj.

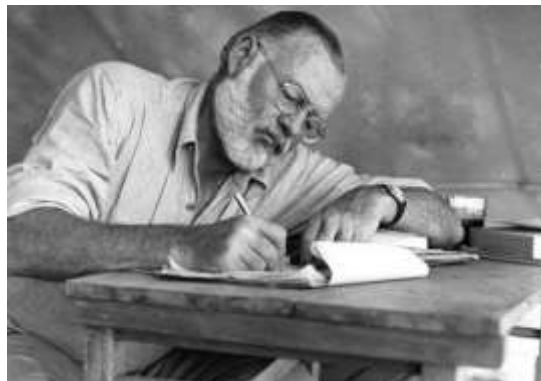
Ve Francii Hemingway přetavil své válečné zkušenosti a pařížské zážitky v rozhodnutí stát se **spisovatelem** a věnovat se umělecké analýze motivů statečnosti a nezdolnosti člověka vystaveného mezním životním situacím. Ze sebevědomého mladíka se stal **filozoficky založený tvůrce** tematizující **polaritu života a smrti i lásky a odvahy**, přičemž jeho hrdinové svádějí **osamělý boj** nejen proti nástrahám svého okolí, ale také s vlastními slabostmi i pochybnostmi. Cesta k vítězství vede přes **nalézání síly v přirozené podstatě člověka** a v uvědomění si velkoleposti života jako celku. Součástí tohoto tématu je **otevřeně pojímaná erotika**, z níž vyrůstá rovnoprávný, oboustranně dynamický **intimní vztah** mezi neokázale statečným mužem a nezávislou ženou.

K dosažení těchto záměrů Hemingway vytvořil **svěbytný literární styl**, který spočívá na zcela novém pojetí estetické stránky jazyka. Základ tvoří **objektivní vypravěčství**, které je vedeno tak, aby čtenář mohl na základě minimalistického textu samostatně dotvářet hlubší smysl díla (Hemingway sám označil tuto literární techniku jako **princip ledovce**). U Hemingwaye **hlavní postava** v sobě tlumí emoce, aby vzdálením se od tlaků reality mobilizovala své vnitřní síly, a tak dostála přirozeným požadavkům mužnosti, odvahy a cti. Hemingwayovi hrdinové v **dialozích** dávají průchod **přirozenému**, byť samozřejmě stylizovanému úspornému hovorovému **jazyku** obohacenému typicky anglosaským „podháněním“ (understatement). Tento styl, jehož počátky nalezneme již třeba u Jacka Londona, je ovlivněn kvalitní žurnalistikou, byl hojně napodobován a stal se příznačným pro **velkou část americké prózy 20. století**.

Hemingway začal **knižně publikovat** v r. **1923**: zprvu šlo o **povídkové soubory**. Jeho šťastná pařížská léta ovšem skončila krachem manželství. Během jednání s americkým nakladatelstvím se Hemingway intimně sblížil s americkou novinářkou Pauline Pfeifferovou (1895 – 1951). Aféra se provalila a následovaly (1927) rozvod s Hadley a vzápětí svatba s Pauline. Novomanželé se vrátili do Spojených států a posléze měli 2 syny.

V r. 1929 Hemingway publikoval román ***Sbohem, armádo***, v němž zúročil své válečné zkušenosti: příběh mladého páru – amerického poručíka a britské ošetřovatelky – ve víru války dosáhl **mezinárodního úspěchu** a zařadil Hemingwaye mezi **velké postavy světové literatury**.

Hemingway získal i finanční nezávislost a v letech 1931 – 1939 žil s rodinou v pohodlném domě v letovisku **Key West** na nejjižnějším cípu **Floridy**. Navíc hodně cestoval; znovu navštívil Španělsko a byl fascinován corridou – býčími zápasy –, v níž viděl působivou a výstižnou metaforu boje, který skutečný muž musí celoživotně vést. Také **lovil zvěř** v kraji svého dětství a v Africe. Od příjezdu na Floridu se rovněž věnoval **mořskému sportovnímu rybolovu**.

Ačkoli byl dosud považován za individualistu, na **dramatický světový vývoj 30. let** Hemingway reagoval díly, v nichž se postavil na stranu sociální spravedlnosti a solidárního boje za svobodu a demokracii. Do let Velké hospodářské krize zasadil román ***Mít a nemít***. V letech 1937 – 1938 působil jako novinářský zpravodaj ve španělské občanské válce, v níž se vláda široké antifašistické koalice marně bránila fašistickým povstalcům (které podporovaly Itálie a Německo). Ze španělských událostí (byl přítomen i v bojových akcích) vytěžil svůj román ***Komu zvoní hrana*** (ve vžitém českém překladu názvu *hrana = druh úmrtního zvonění*): příběh amerického dobrovolníka, který se na straně republikánů zapojí do partyzánského boje proti fašistům a během tří dnů zároveň prožije svou životní lásku, přerůstá v širší obraz statečného zápasu španělského lidu.

Ve Španělsku se Hemingwayovou milenkou stala americká novinářka Martha Gellhornová (1908 – 1998).

V r. 1940 se Hemingway rozvedl s Pauline a oženil se s Marthou. Oba si zvykli většinou pobývat ve svém domě na **Kubě**, kde Hemingway měl ideální podmínky k tvorbě. V r. 1941 pracovně navštívili Čínu. Pak přišla **Druhá světová válka**; Ernest a Martha se jako váleční zpravodajové zúčastnili **spojenecké invaze do Normandie** v červnu 1944 a Hemingway pokračoval se Spojenci až k **osvobození Paříže**. Již předtím se však v Londýně bláznivě zamiloval do britské novinářky Mary Welshové (1908 – 1986); v r. 1945 se rozvedl s Marthou a r. 1946 se Mary stala jeho čtvrtou a poslední manželkou. Ačkoli trvale žili v příjemném prostředí Kuby, Hemingway se na prahu padesátky začal potýkat s četnými osobními problémy, počínaje zdravotními potížemi (komplikace z nadváhy, těžké havárie v autě i letadle aj.) přes manželské neshody až po tvůrčí krizi. Výsledkem byly těžké deprese, z nichž nepomáhaly ani nové cesty za oceán. Ovšem právě v této obtížné situaci Hemingway napsal a r. **1952** publikoval novelu ***Stařec a moře***, která se stala jeho nejpopulárnějším a nejoceňovanějším dílem. Příběh starého kubánského rybáře, který sám svede statečný souboj s mohutným mečounem i hejnem žraloků v sobě koncentruje všechny typické silné stránky Hemingwayovy tvorby a zařadil se mezi nejslavnější díla světové beletrie.

V r. **1954** Hemingway dostal **Nobelovu cenu za literaturu**, ale jeho fyzická kondice se dále zhoršovala a Hemingway se uchýlil k nemírnému pití alkoholu. Když r. **1959** kubánští komunisté vedení Fidelem Castrem svrhli diktátora Fulgencia Batistu, Hemingway sice charismatickým revolučním voutsáčům vyjádřil sympatie, ale vzápětí se s Mary z Kuby odstěhoval, aby oba předešli zestátnění svého kubánského majetku. Na americkém venkově ve státě Idaho si koupili dům a v něm v létě 1961 Hemingway spáchal **sebevraždu** střelou z brokovnice do hlavy. Nepochybně tak učinil s vědomím, že jeho tvůrčí i životní síly upadají, ovšem sám natrvalo zůstal jedním z nejlepších a nejvíce inspirujících autorů v dějinách světového písemnictví.

Některá díla:

Romány I slunce vychází (The Sun Also Rises; 1926; vydáváno též pod názvem *Fiesta*; portrét Ztracené generace; TV film 1984: režie James Goldstone, hrají Hart Bochner, Jane Seymourová, Robert Carradine), **Sbohem, armádo** (A Farewell to Arms; 1929; z První světové války; film 1932: režie Frank Borzage, hrají Gary Cooper a Helen Hayesová; film 1957: režie Charles Vidor, hrají Rock Hudson a Jennifer Jonesová), **Mít a nemít** (To Have and Have Not; 1937; z Velké hospodářské krize; film 1944: režie Howard Hawks, hrají Humphrey Bogart, Walter Brennan, Lauren Bacallová), **Komu zvoní hrana** (For Whom the Bell Tolls; 1940; ze španělské občanské války; film 1943: režie Sam Wood, hrají Gary Cooper a Ingrid Bergmanová);

Novela Stařec a moře (The Old Man and the Sea; 1952; film 1958: režie John Sturges, v hlavní roli Spencer Tracy);

Povídkový soubor (s loveckou tematikou) Zelené pahorky africké (Green Hills of Africa; 1935);

Reportážní kniha (o corridě) Smrt odpoledne (Death in the Afternoon; 1932).

Ernest Hemingway (1898 – 1961): Sbohem, armádo (1929)

Vypravěčem je mladý Američan Frederic. Když se Spojené státy zapojily do První světové války, pobýval v Itálii, a tak tam hned vstoupil jako dobrovolník do italské armády. Stal se poručíkem a ocitl se na bojišti v alpské oblasti. Sblížil se s krásnou britskou vojenskou ošetřovatelkou Catherine: známost, k níž zprvu přistupoval jen jako k nezávazné kratochvíli, se postupně proměňuje v osudovou lásku, do níž ovšem zasáhne Fredericovo odvelení do nové ofenzivy.

Kniha první IX

(...) Vytáhl jsem nůž, otřel jsem střenku a seškrabal jsem vrstvu špíny ze sýra. Gavuzzi mi podal nádobu s makarony.

„Načňte to, tenente.“

„Ne,“ řekl jsem. „Položte to na zem. Najíme se všichni.“

„Nemáme vidličky.“

„K čemu, sakra,“ řekl jsem anglicky.

Rozkrájel jsem sýr na kousky a položil jsem je na makarony.

„Posadte se k tomu,“ řekl jsem. (...)

Všichni jedli, brady nízko nad nádobou, hlavy zvrátili dozadu a vcucávali konečky. Vzal jsem si ještě jedno sousto a kousek sýra a vypláchl jsem si ústa vínem. Venku něco spadlo, až se země zatřásla.

„Čtyřistadvacítka nebo minomet,“ řekl Gavuzzi.

„V horách žádné čtyřistadvacítky nejsou,“ řekl jsem.

„Mají velké kanony ze Škodovky. Viděl jsem krátery.“

„Třistapětky.“

Pokračovali jsme v jídle. Ozvalo se zakašlání, hluk, jako když se rozjíždí lokomotiva, a potom exploze, která znova otřásla zemí. (...)

Snědl jsem konec svého kousku sýra a polkl jsem víno. Vším tím ostatním rámušem jsem zaslechl kašlavý zvuk, potom přišlo to ču-ču-ču-ču, potom se zablesklo, jako když se otevrou dvířka tavicí pece, a ozval se řev, který začal bíle a zčervenal a sílil jako ženoucí se vichřice. Snažil jsem se nadechnout, ale dech mi vypověděl službu a já měl pocit, že jsem vylétl sám ze sebe a moje tělo letí a letí a pořád letí, tělesné a hmotné, vzduchem. Najednou jsem byl bez sebe, úplně a naprosto, a

věděl jsem, že je po mně a že to byl všechno strašný omyl, myslet si, že člověk jenom tak prostě umře. Potom jsem se vznášel, a místo abych letěl pořád výš, cítil jsem, že kloužu rychle zpátky. Vydechl jsem a přišel k sobě. Země kolem byla rozervána a proti mé hlavě visel roztržitý dřevěný trám. Hlava mi třeštila a slyšel jsem někoho naříkat. (...) Pokusil jsem se pohnout, ale nemohl jsem. Slyšel jsem kulomety a pušky střílet přes řeku a po celé délce toku. Ozvalo se velké šplouchnutí a já spatřil, jak po obloze létají světelné granáty, roztrhávají se a bíle plynou a jak vyletují rakety a slyšel jsem bomby, to všechno najednou, a pak jsem blízko u sebe slyšel někoho naříkat „Mamma mia! Oh, mamma mia!“ (...) Byl to Passini, a když jsem se ho dotkl, vykřikl. Ležel nohama ke mně a ve tmě a ve světle jsem uviděl, že je má obě nad kolena rozdrčené. Jedna noha byla pryč a druhá držela za šlachy a cary kalhot a pahýl sebou kroutil a škubal...

Snažil jsem se přitáhnout k Passinimu, abych se pokusil dát mu kompresivní obvaz na nohy, ale nemohl jsem se hnout. Zkusil jsem to znova a nohy se mi trochu pohnuly. (...) Začal jsem odmotávat ovinovačku, ale uprostřed práce jsem si všiml, že už nemá význam, abych se snažil dát mu kompresivní obvaz, protože Passini je mrtvý. (...) Posadil jsem se zpřímá a vtom se mi něco pohnulo v hlavě jako závaží v očích mrkací panny a praštilo mě to vevnitř v očních důlcích. Měl jsem v nohou pocit tepla a mokra a v botách jsem také cítil teplo a mokro. Uvědomil jsem si, že mě to trefilo, naklonil jsem se a položil jsem si ruku na koleno. Koleno tam nebylo. Ruka zajela dolů a koleno bylo na holeni. „Ach, Bože,“ řekl jsem. „Dostaň mě odsud.“ (...) Někdo mě vzal pod paži a někdo jiný mi nadzvedl nohy. (...)

Frederic se dostane do péče lékařů. Shodou okolností se opět setká s Catherine, tentokrát se ovšem ocitl v roli pacienta.

Kniha druhá

XVI

(...) Ráno, když se rozednilo, usnul jsem znova, a když jsem se probudil, zjistil jsem, že je zase pryč. Vešla dovnitř, vypadala svěží a líbezná a posadila se na postel, a zatímco jsem měl v puse teploměr, vyšlo slunce a bylo cítit rosu na střeších a potom kávu, kterou pili muži u děla na vedlejší střeše.

„Kdybychom tak mohli jít na procházku,“ řekla Catherine. „Mít tu pojízdné křeslo, vyvezla bych tě.“ (...) „Co teď ale uděláme doopravdy,“ řekla, „bude, že tě dáme do pořádku pro tvého přítele dr. Valentiniho.“ (...)

„Catherine, prosím tě, pojď zas do postele,“ řekl jsem.

„Nemůžu. Ale že to byla krásná noc?“

„Můžeš si vzít dnes noční službu?“

„Asi ji budu mít. Ale ty o mě nebudeš stát.“

„Budu.“

„Ne, nebudeš. Tys ještě nezažil žádnou operaci.“ (...) „Bude ti špatně a já ti nebudu nic platná.“

„Tak sem pojď teď.“

„Ne,“ řekla. „Musím vyplnit formulář, miláčku, a připravit tě na operaci.“

„Ty mě vůbec nemiluješ, jinak bys honem přišla.“

„Ty jsi ale blázeň.“ Políbila mě. „To už pro kartotéční lístek stačí. Teplotu máš vždycky normální. Ty máš tak rozkošnou teplotu.“

„Ty máš všechno rozkošné.“

„Ale kdepak. Ty máš ale rozkošnou teplotu. Jsem na tvou teplotu strašně pyšná.“

„Možná že naše děti budou mít všechny rozkošnou teplotu.“

„Naše děti budou mít asi teplotu hroznou.“ (...) „Ale rychle se uzdrav, miláčku, a někam odjedeme.“ (...) „Možná, že bude po válce. Nemůže přece trvat věčně.“

„Já se uzdravím,“ řekl jsem. „Valentini mě dá dohromady.“

„To by měl, když má takové kníry. A miláčku, až ti dají na nos éter, tak myslí na něco jiného – ne na nás. Protože v narkóze se lidi obvykle strašně rozpovídají.“ (...)

„Nepromluví ani slovo.“

„Už se zase vytahuješ, miláčku. Vždyť víš, že nemáš zapotřebí se vytahovat. Až ti řeknou, abys dýchal zhluboka, začni se prostě modlit nebo říkat básničky nebo tak něco. Budeš vypadat rozkošně a já na tebe budu pyšná. (...) Máš tak rozkošnou teplotu a spíš jako chlapeček s rukou kolem polštáře a myslíš, že to jsem já. Nebo nějaká jiná dívka? Nějaká hezká Italka?“

„Jsi to ty.“

„Samozřejmě, že jsem to já. Ach, já tě tak miluju a Valentini ti nohu báječně spraví. Jsem ráda, že se na to nemusím dívat.“

„A dnes si vezmeš noční službu.“

„Ano. Ale ty o mě nebudeš stát.“

„Jen počkej a uvidíš.“

„Tak, a jsme hotovi, miláčku. Teď jsi čistý zvenčí i zevnitř. Pověz mi, kolik lidí jsi už v životě miloval?“

„Nikoho.“

„Ani mě?“

„Ano, tebe ano.“

„A kolik jiných? Ale opravdu.“

„Žádnou.“

„S kolika jsi – jak tomu říkáš? – něco měl?“

„Se žádnou.“

„Ty mi lžeš.“

„Ano.“ (...)

Frederic se po úspěšném operačním zákroku vrátí do bojových akcí.

Kniha třetí

XXIX

V poledne jsme uvízli na rozblácené cestě, pokud jsme mohli odhadnout, asi tak deset kilometrů před Udine. Během dopoledne přestalo pršet a třikrát jsme zaslechli přilétat letadla, viděli jsme je letět nad sebou, dívali jsme se, jak se vznášejí daleko vlevo, a slyšeli jsme je bombardovat hlavní silnici. Propletli jsme se sítí vedlejších cest... Jenže když Aymův vůz couval, abychom se dostali z jedné slepé cesty, zapadl do měkké půdy při jejím okraji, a jak se kola rychle točila, zarývala se hlouběji a hlouběji, až vůz dosedl na diferenciál. Teď nezbývalo než prokopat strouhu před koly, naházet tam roští, aby se řetězy měly za co chytit, a pak tlačit, dokud vůz nebude na cestě. Všichni jsme slezli na cestu a zůstali stát okolo vozu. Oba četaři se podívali na vůz a prohlédli kola. Potom se beze slova otočili a pustili se po cestě pryč. Šel jsem za nimi.

„Pojďte,“ řekl jsem. „Nařežte trochu roští.“

„My musíme dál,“ řekl jeden.

„Pohněte sebou,“ řekl jsem, „a nařežte roští.“

„My musíme dál,“ opakoval ten první. Druhý neřekl nic. Nemohli se dočkat, až vyrazí. Neodvažovali se mi podívat do očí.

„Nařizuji vám, abyste se vrátili k vozu a nařezali roští.“ První četař se otočil. „Musíme dál. Za chvíli vás odříznou. Vy nám nemůžete dávat rozkazy. Nejste náš důstojník.“

„Nařizuji vám, abyste nařezali roští,“ řekl jsem. Otočili se a vyrazili na cestu.

„Stůj,“ křikl jsem. Šli dál po blátivé cestě, po obou stranách živý plot. „Nařizuji vám, abyste se zastavili,“ zavolal jsem. Přidali do kroku. Otevřel jsem pouzdro, vytáhl pistoli, namířil jsem na toho, který mluvil, a vypálil jsem. Netrefil jsem ho a oba četaři se dali do běhu. Vystřelil jsem třikrát a jednoho jsem složil. Druhý proběhl plotem a zmizel z dohledu. Vypálil jsem za ním skrz živý plot,

když utíkal přes pole. Pistole cvakla naprázdno, strčil jsem do ní nový zásobník. Viděl jsem, že druhý četař je už příliš daleko, abych po něm střílel. Byl daleko na druhém konci pole, utíkal, hlavu skrčenou mezi rameny. Začal jsem znovu nabíjet prázdný zásobník. Bonello ke mně přistoupil.

„Dovolte mi, abych ho dorazil,“ řekl. Podal jsem mu pistoli a on odešel tam, kde na cestě ležel četař od ženistů tváří k zemi. Bonello se nad ním naklonil, přiložil pistoli k mužově hlavě a zmáčkl kohoutek. Pistole nevystřelila.

„Musíte ji natáhnout,“ řekl jsem. Natáhl ji a dvakrát vystřelil. Chytil četaře za nohy a odvedl ho k okraji cesty, takže teď ležel vedle živého plotu. Vrátil se a podal mi pistoli.

„Chlap mizerná,“ řekl. Ohlédl se za četařem. „Viděl jste, jak jsem ho střílel, tenente?“

„Musíme si pospíšet s tím roštím,“ řekl jsem. (...)

Všichni jsme řezali větvičky a ratolesti. Věci z vozu jsme vyložili. Bonello vykopával strouhu před koly. Když jsme byli hotovi, Aymo spustil motor a zařadil rychlost. (...)

Ernest Hemingway, Sbohem, armádo, Praha 1999, s. 48 – 50, 89 – 91, 171 – 173. Přeložili Josef Škvorecký a Lubomír Dorůžka.

Poznámky a vysvětlivky:

Catherine [kæθərin]; **Gavuzzi** [gavudzi]; **ovinovačky** – součást tehdejší vojenské uniformy; pruhy látky, jimiž se ovinovala lýtka; **Passini** [passiny]; **tenente** – it. *poručík*; **Valentini** [valentynty]; **ženisté** – vojáci, kteří technicky zajišťují postup bojových útvarů.

Ernest Hemingway: Sbohem, armádo: poznámky k interpretaci

Hemingwayův román *Sbohem, armádo* vyšel ve stejné době jako další slavné svědectví o osudu mladého vojáka v zákopech První světové války – román *Na západní frontě klid* od Ericha Marii Remarqu, který někdy bývá považován za německého bližence Hemingwayovy Ztracené generace. **Název knihy** je – jak to měl Hemingway ve zvyku – inspirován známým literárním citátem: konkrétně jde o hořce ironickou variaci na verš *Adieu, armádo, skvělá armádo* z básně na počest alžbětinského námořního velitele Francise Drakea (autor George Peele). Příběh Frederica a Catherine je pro literární historii přelomový v několika směrech. Zpracovává sice prastaré **téma** lásky, do níž ničivě zasáhne vojenská služba a válka, ale namísto vžitého vzorce, kdy dívka zůstává v zázemí a muž odchází bojovat, tady se válce postaví oba partneři bok po boku.

Dalším novým prvkem je Hemingwayův **styl**. Jako nikdo předtím Hemingway **vtáhl čtenáře do spolupráce s autorem**. Moderní literární věda tu hovoří o principu (místech) **nedourčenosti**, která se projevuje dvojím způsobem: **(a)** ultrastručné popisy umožňují čtenáři, aby si další rysy scény či postav domyslel sám podle své vlastní zkušenosti, a **(b)** chladně nezúčastněný, jakoby dokumentárně fotografický záznam děje vybízí čtenáře k tomu, aby v řazení motivů hledal případný hlubší smysl, který tam autor možná vložil, ale možná taky ne (viz např. pasáž „*Ach, Bože,“ řekl jsem. „Dostaň mě odsud.“* (...) *Někdo mě vzal pod paži a někdo jiný mi nadzvedl nohy.*)

Kompozice je jednoduše chronologická, ale relativně krátké kapitoly, jejichž průběžné číslování prochází napříč všemi pěti – rovněž krátkými – díly (knihami) zvyšuje **dynamičnost** textu. **Štávnatost jazyka**, jež nevybledla ani po letech, je ovšem také dílem překladatelů, z nichž **Josef Škvorecký**, původní profesí anglista, se naprosto zásadně zasloužil o zpřístupnění Hemingwayova díla českým čtenářům – navíc v 50. letech, která v éře Studené války kontaktům mezi Československem a Amerikou politicky nepřála.

Dalším cenným rysem knihy je promyšleně **graduující způsob**, jímž čtenář teprve postupně objevuje celou šíři **vypravěčova charakteru**: milostně laškující mladík (moderní pojetí lásky je založeno také na rozpustilé, dráždivě vzrušující hře) v sobě rovněž skrývá podstatu **lovce**, který uplatnil smysl pro družné hodování, empaticky se pokusil o záchranu spolubojovníka, ale projeví i nelítostnou tvrdost vůči každému, kdo nechápe, jak je životně nutné setrvat v boji proti zlu.

